

Igazolatlan napok, avagy minta a kirúgásra Közelítés, feltűnés nélkül

Magyarzatok, kommentárok a történet szereplőitől.

Nevezett:
– Több mint húsz éve tanítok, az egyik kezemen meg tudom számolni, hányszor voltam táppénzen. Az utóbbi másfél évben egyre nehezedtek a megélhetési gondjaim. Mindenáron tartani akartam az elért szintet, eljártam takarítani. Hónapokig bírtam, aztán kidőltem. Nyárra aztán be kellett látnom, képtelen vagyok kettőnk eltarására. A lányom a volt férjemhez került. A fizetetlen számlák egyre gyűltek, a munkahelyemen is megváltozott minden, de az egy másik történet... Augusztusban úgy éreztem, összeesnapnak fejem fölött a hullámok. Az idegeim fölmondták a szolgálatot.

– **Ekkor ment orvoshoz?**
– Augusztus 26-án telefonon beszéltem az igazgatónővel, mondtam neki, orvoshoz kell mennem. Másnap elmentem a Hunyadi János sugárúti rendelőbe. Azt a pszichiátert kerestem, aki már 1988-ban kezelte, anyám halálakor. Ott azt mondták, már a rókusi kórházban van a szakrendelés, de beutaló kell a körzeti orvostól. Jelentkeztem a körzetben, vissza a beutalóval a rókusiba... A doktornő szabadságát töltötte, azt mondták, menjek szeptember harmadikán. Ugyan már másodikán is dolgozik, ám akkor családlátogatáson van, csak harmadikán találom a rendelőjében.

– **Nyilván tartásba vették-e a pszichiátriai gondozóban?**
– Nem. Én ragaszkodtam a doktornőhöz, még kérdeztem is, ilyenkor mi van. Menjek haza nyugodtan, mondták, 3-án jelentkeztem. Megint telefonáltam a munka-

Fénymásolt példány, 1: „Igazolom, hogy nevezett 1991. aug. 27-től szept. 3-ig orvosi vizsgálatra várt, ezért munkahelyére nem tudott bemenni. Igazolom távol! Szept. 4-től keresőképtelen. 1991. 09. 10.”

Fénymásolt példány, 2: „Igazolom, hogy nevezett 1991. aug. 27-én rendelőkben megjelent és szakvizsgálatra kért beutalót. A vizsgálatra azonban nem ment el, és az eredményt csak szeptember 3-án kapta vissza. Szeptember 4-től keresőképtelen állományba került. Az aug. 27-től szept. 3-ig történő várakozás orvosilag nem volt indokolt, mivel a beteggel közöltük aug. 27-én, hogy leletét következő nap hozza vissza. Emiatt nem került keresőképtelen állományba csak szept. 4-én. Az aug. 27 és szept. 3 közötti időt munkahelyén saját maga igazolja. 1991. 09. 2(?)4.”

Nevezett munkakönyvében kilépett bejegyzés került 1991. aug. 26-án.

helyemre, hogy várom az orvosomat. Örültem, hogy hazáig eljutottam valahogy. Nőgyógyászati panaszaim is gyötörtek. Eszembe se jutott a körzetibe visszamenni. Harmadikán jelentkeztem a pszichiátrián, meg a körzetiben is, ahol táppénzre vettem.

– **Miért készítettett fénymásolatot az első igazolásról?**

– Volt egy munkaügyi perem a munkahelyemmel, azóta egész más szemmel néznek rám. Több konfliktusom is akadt, nam kívántam újabb támadási felületet. S milyen jól tettem! Ahogy megkaptam az igazolást, a táppénzes papírt, rögtön elküldtem a munkahelyemre, persze ajánlott levélben. Azt is megírtam, hogy műtét miatt berendelték a női klinikára.

Az igazgatónő:
– Kérem, a kolléga sem velem, sem mással nem beszélt egyszer sem telefonon. Egyszerűen nem tudtam, mi van vele egy egész hónapra át. Augusztus 26. és szeptember 23. között semmiféle papírt nem kaptam. Jelenteniük kell min-

den hónapban a Tákisznak (területi államháztartási és közigazgatási információs szolgálatnak) a lét-számhelyzetet. Várták a papírt. Úgy tudtam, bőrgyógyógyászatra jár a kollega, aztán nagy nehezen kinyomoztam, melyik körzetbe tartozik. Huszadikán telefonon megkérdeztem az orvostól, milyen időközönként, hány nap után adnak igazolást, úgy általában. Szóba került a kolléga neve. Az orvos úgy vélte, nem ment el a szakrendelésre. Persze, hogy meglepődtem, amikor megkaptam a más értelmű igazolást. Újra fölhívtam, rákérdeztem, most mi az igazság. Erre megkért, küldjem vissza az igazolást, át akarja tanulmányozni. Elküldtem.

Az orvos:
– A második igazolás felel meg a valóságnak, az elsőt a jóindulatomnak köszönhettem a beteg. A vitatott idő egy részében helyettesítettek, de ez nem is fontos, legfeljebb annyiban, hogy igazolást kapott. A második azután íródott, ahogy az igazgató megkeresett, s

megkért, írjam le, mi történt pontosan. Kiderült, ezt a beteget elég sokszor menteni kellett. Szerintem nem ment el a szakrendelésre.

– **Őn meggyőződött erről?**

– Az a lényeg, hogy a beteg követte el az alapvető hibát, mert nem jött vissza a körzetbe. Az igazolás egyébként táppénzre nem jogosít, munkabér nem jár rá.

– **A pszichiáter:**

– A beteg neve nem szerepel a forgalmi naplóban augusztus 27-i napon. Persze nem kizárt, hogy itt járt, akkor én valóban szabadságon voltam, másodikán pedig tényleg családlátogatáson, harmadikán megjelent a rendelésen.

– **Gondolom, nem szegi meg az orvosi titoktartás kötelemét, ha elmondja, bekövetkezett-e nagy változás a beteg állapotában, míg Önre várt?**

– Megjegyzem, a mi szakmánk elég szubjektív, szerintem nem valószínű, hogy gyökeresen változott a beteg állapota pár nap alatt.

– **Akkor viszont már augusztus 27-től járna neki a táppénz. Csak hát Ön szabadságon volt... a beteg is hibázott... A körzeti orvos konzultált-e Önnel a beteg állapotáról?**

– Nem kérdezett rá. Egyébként sem szokás. Táppénzrevéti joguk nekik van, nálunk még a katonokon sem szerepelnek följegyzések a betegek munkaképességéről.

Az igazgatónő:

– A második igazolás a perdöntő, az van a birtokunkban, az alapján voltam kénytelen október elején rögzíteni a kilépett megjegyzést a munkakönyvbe.

MAG EDIT

A biztonságra áldozni kell! A városi sportbázisok karbantartásért esedeznek...

Aki – a szó legegyszerűbb értelmében – nyilvános házba jár rendszeresen, tudja, milyen bosszantó tud lenni, ha rossz a szellőzés, a világítás, ha hiányos a padlóburkoló csempe, nem öblíthetők az ilyen-olyan tartályok. Hajlamosak vagyunk ilyenkor szidni az épület gazdáját, mert hogy a csudába nem javíttatja meg az elromlott szerkezeteket, zavartalan működésükre oly észrevétlen berendezéseket...

Nos, mostanában, amikor krétahiányra panaszkodnak a pedagógusok és a tantermek festését az élmesebb szülői munkaközösségek vállalják fel, alighanem az eltört mosdókagylók, eldugult szennyvízelvezetők, berepedt tetőúvegek miatt nem a közintézmények üzemeltetőit kellene kárhoz tartunk. Hanem például a rendre elmaradt karbantartásokat. (Emlékezzek még a méltatlanul mellőzött rövidítésre, a témkára?) A pillanatnyi „olcsóság” miatt hosszú távon drágának bizonyuló megoldásokat, a kispórolt tartozékokat – ez utóbbiakról a tervezők, épületgépészek tudnának mesélni! S vegyük még hozzá az anyagok előregedésének teljesen természetes folyamatához az energiatakarékosan, a környezetet kímélően működtethető akármik piaci megjelenését – máris seregnyi okra leltünk, melyek háttérben pénzkérdések sora, s nem kezelői hanyagság, felelőtlenség rejtezik.

Efféle okfejtést volt alkalmunk hallani a minap a városüzemeltetés önkormányzati szakbizottságában, amelynek pártoló támogatását kérte a városi sportintézmények igazgatósága a hozzá tartozó négy sportbázis, a sportcsarnok és -uszoda, a kisstadion, meg a műjégy-pálya időszzerű műszaki munkálatainak ügyében. Olyan beavatkozások váltak ugyanis esedékké, melyek minimális költség ráfordításával is csak a működtetés biztonságát eredményezik, ám ha ezek a város idejébe költségvetésbe netán nem illeszthetők be, akár veszélyhelyzetet is teremthetnek.

Az igazgatóság tételes listájáról a bizottságnak az volt a véleménye, hogy az egyes elemek műszaki indokait nem vitatva a közgyűlésnek majd jóváhagyásra ajánlja, kivéve a műjégy-pályával kapcsolatos tételket. Azokat ugyanis – lévén esetlegesen vállalkozásba adásról, s lefedésről is szó – most nem érezte igazán aktuálisnak és megfontoltnak a szakmai testület. Azt is megfogalmazták a bizottság tagjai, hogy a sportintézmények – s ezek közé a sportcsarnok is besorol – a polgármesteri hivatal végleges ügyrendjének hiányában kallódnak, gazdátlanok tűnnek. Sorsukról – beleértve üzemeltetésüket, karbantartásukat, felújításukat – mielőbb dönteni kellene, s gazdájukat meg kéne találni. Mert ha így megy tovább – vélte egy szaktanácsadó, többek egyetértésével – az is városrendezési, -fejlesztési, üzemeltetési bizottsági téma lesz idővel, hogy beázik egy művelődési ház, vagy nincs hypóra pénze a városi rendelőintézetnek...

P. K.

Közgazdaság-tudományi kar Szegeden? Alapítvány születik

A Magyar Közgazdasági Társaság Csongrád Megyei Szervezete alapítványt hoz létre annak érdekében, hogy a JATE-n, egyelőre a jogi karon belül minél előbb elkezdődhessen a közgazdász hallgatók képzése. Az Economics névre hallgató alapítvány jelenleg bejegyzés alatt áll. A szervezet nem a koráb-

bi, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem szegedi kihe-lyezett tagozatát – amelyen levezető oktatás zajlott – kívánja fölleleveníteni, hanem nappali tagozatos képzést szeretne. Az induláskor a jogi egyetemen belül, később azonban már a többiekkel egyenjogú karon szerezhetnének diplomát a hallgatók.

Lezárult egy aszálykorszak

Az 1980-as évtizedre úgy tekintünk vissza, mint a legaszályosabb 10 évre, a hazai csapadékmérések megindulása óta valaha is előfordult. Budapesten 1841 óta mérik rendszeresen a csapadékot, a 150 éves (1841–1990) sorozat szerint az átlagos évi összeg 607 mm. Az 1981–90 közötti tíz évben az évi átlag 504 mm volt mindössze, ezt megelőzően 1871–80-ban volt a legszárazabb évtized 534 mm-rel.

Szegeden 1854-ben kezdték mérni a csapadékot, de az első évtizedekben többször megszakadt a mérés, így folyamatos adatsor Szegedről csak 1871-től áll rendelkezésünkre. A 120 éves (1871–1990) sorozat alapján az évi átlagos csapadékösszeg Szegeden 540 mm. Budapesthez hasonlóan itt is az 1981–90 közötti évtized volt a legszárazabb, az évi átlag 462 mm volt. Ezen belül a legaszályosabb év Szegeden 1983 volt, amikor mindössze 347 mm-t mértek; míg 1988-ban 417 mm-t, 1982-ben 418 mm-t, 1990-ben 436 mm-t. A legnedvesebb év ebben az évtizedben 1981 volt 558 mm évi összeggel.

Hogy mit jelent a száraz évek ilyen sorozata, azt azok tudnák leginkább megmondani, akiknek kertjét vagy réjtjét, szántóföldjét gyakorló öntözéssel, permetezéssel lehetett valahogy „életben tartani”. A hosszú csapadéksorozatok elemzése azonban sok tanulságot szolgáltat a nedves és száraz évek váltakozásáról, illetve halmozódásáról. Ezek a tanulságok esetleg a jövő szempontjából is használhatók lesznek.

A budapesti és részben a szegedi csapadéksorozat alapján az elmúlt 150 évet három

korszakra lehet felosztani, amelyeknek csapadékvizsgálatai más-más módon jellemezhetők. Az első 50 év, 1841–90 között, szélsőségeivel túnt ki. Minden idők legszárazabb éve is erre az időszakra esik: 1857-ben Budapesten 326, Szegeden 267 mm csapadékot mértek. Korabeli följegyzések szerint ekkor teljesen kiszáradt a Fertő tó, és Magyarország állatállományának fele elpusztult. De ugyanebben az időszakban rendkívül nedves évek is előfordultak, pl. 1881-ben Budapesten 864, Szegeden 677 mm csapadék hullott. A nagyon száraz és nagyon nedves évek többé-kevésbé kiegyenlítették egymást, ezért az 1841–90 közötti átlag Budapesten 617 mm volt, ami jól megközelíti a 150 éves átlagot (607). Szegeden az 1854–90 közötti „csónka” sorozat évi átlaga 525, illetve 547 mm (1871–90) volt, ez szintén közel van a 120 éves átlaghoz (540 mm).

Az 1891–1940 közötti 50 év legfőbb jellemzője az igen nedves évek halmozódása volt. Ez meglátszik az 50 éves átlagokon is, ami Budapesten 639, Szegeden 577 mm volt. Még feltűnőbb ennek az időszaknak utolsó évtizedében a kiugróan sok csapadék: 1931–40 között az évi átlag Budapesten 693, Szegeden 637 mm volt, ezen belül: 1937-ben Budapesten 989, Szegeden 774 mm-t mértek, az utóbbi helyen 1940-ben 867 mm-t!

1940 után azonban éles változás következett be: az 1931–40 közötti évtizedekről az 1941–50 közötti évtizedre a csapadék évi átlaga Buda-

Az átalakulásban lévő magyar mezőgazdaság előtt számtalan út áll, s ebből bármelyik kipróbálható. Az eddig használtokról kiderült, hogy elkátyúsodtak, s míg rendbe nem hozzák őket nyaktörő mutatóvagy végighaladni rajtuk. Lehet új csapásokat is vágni, de előtte érdemes elgondolkodni, a határainkon túl kapcsolódnak-e valamelyik hálózathoz. Ha nem, akkor könnyű elképzelni, hogy kizárólag a mi kedvünkért nem látnak hozzá a bővítéséhez. Az induláskor nekünk kell megválasztani a helyes irányt, hogy minél kevesebb vargabetűvel jussunk ki a „nemzetközi útra”. Ha szerencsénk, van addigra a sorompó előtti várakozási idők is csökkennek, s idővel talán le is szerelik őket.

Mielőtt még eladandó termékekkel felmálházott kamionjainkat csapástul küldenénk, célszerű felderíteni az ottani fogadtatást, a szokásokat, s azt a magatartásformát, amivel nem keltünk felesleges és a megszólásra okot adó feltűnést.

A Csongrád Megyei Agrárkamara támogatásával nemrégiben Dániában járt tanulmányúton egy mezőgazdasági szakemberekből álló csoport. Korom Sándor, a kamara főtanácsosa szerint a fejlett piacgazdasággal és több éves közös piaci tagsággal rendelkező országban tapasztaltak példértékűek lehetnek számunkra. Úgy mond, az okos ember mástól, és nem a saját kárában tanul.

– Egy hét alatt tanulmányozhattuk a szarvasmarha-tenyésztő, a sertéstartó és a zöldségtermelő farmerek életét, és láthattunk sertés vágóhidat, tejfeldolgozót is. Részletes tájékoztatást kaptunk az érdekképviseleti rendszerükről, és a kiterjedt, jól szervezett szaktanácsadói hálózatukról.

– **Kérem, szóljon a benyomásairól.**

– Számomra az a legfeltűnőbb, ami ott természetes: a középpontban a farmergazda van, s mindenki, a minisztérium, az érdekképviselet, a szaktanácsadás, a feldolgozó az ő hatékony munkáját igyekszik elősegíteni. A magas szintű mezőgazdasági termelést a szervezethez és a piacorientáltsághoz fémjelzi.

– **A tavalyi sertéstülkínálatra, gabonaválságra gondolva, van min változtatnunk. Az hiszem, az információknak legalább annyira szűkében vagyunk, mint a pénznek.**

– Saját szemünkkel láthattuk, tudományosan mennyire megalapozott, naprakész és gyakorlatban használható piaci információkat kapnak ott rendszeresen a gazdák, az érdekképviseletől éppúgy, mint a feldolgozóktól. Ugyanis a piacért ott is harcolni kell, minőséggel, feldolgozó-sági szinttel, reklámmal, megfizethető árral.

– **A környezet segítőkészsége teljesen önkéntes?**

– A farmerek tudatában vannak: semmi sincs ingyen, s amire érdemes áldozni, arra áldozni is kell. Az érdekvédelmi és szaktanácsadó szervezetek tagdíjat fizetnek, s ott aktívan tevékenykednek. Szükség esetén politbizáltnak, képviselőket készítenek fel, egészséges agrárlobbit folytatnak.

– **Az EGK-ba síma volt az útjuk?**

– Még 1988-ban is szükségét érezték annak, hogy a szakminisztérium innovációs igazgatóságát hozzon létre. Milliárdokat áldoztak közpénzből a felzárkózásra, többek között a csomagolás fejlesztésére, mert rájöttek, enélkül visszaeshet a forgalmuk.

A példa élő. A szemléldődet, tetteknek is kell követnie. A magyar gazdaságot eddig elkényelmesítő védettség végérvényesen a múlté. A piacváltás sikeréhez jó háttérteret teremthet a tulajdonviszonyok átalakulása, de az optimális üzemméret kialakításánál szakmánként, termékenként kell megtalálni a legmegfelelőbbet. A nemzetközi példákat ebben a kérdésben is célszerű figyelembe venni.

T. Sz. I.

DR. KOPPÁNY GYÖRGY